

OPS M1-2: Lentonäytökset ja lentokilpailut

Määräysmuutoksen tausta ja säädösperusta

Määräysmuutoksen tarkoituksena on päivittää vuonna 1997 annettu, sisällöltään osin vanhentunut määräys. Päivitystarvetta on todettu muun muassa riskinarviointia koskevilla vaatimuksissa, näytöksen järjestäjän ja näytöksen johtajan tehtävissä ja vastuissa, jälkiraportoinnissa, näytöslentäjän hyväksymistodistusta koskevilla menettelyissä sekä pienimuotoisia ja suuria näytöksiä koskevien vaatimusten erotelussa.

Euroopan unionin tasolla ei ole annettu sääntelyä lentonäytösten ja -kilpailujen järjestämisestä, joten asia on edelleen kokonaan kansallisten viranomaisten toimivallassa. Sen sijaan lentonäytöksissä ja kilpailuissa harjoitettavan lentotoiminnan osalta EU:n lentotoiminta-asetuksessa¹ säädetään, että muilla kuin vaativilla moottori-käyttöisillä lentokoneilla ja helikoptereilla lennot voidaan suorittaa liitteen VII (osa NCO) mukaisesti edellyttäen, että lennoista suoritettu maksu tai muu korvaus rajoittuu kustannusten korvaamiseen eivätkä palkinnot ylitä toimivaltaisen viranomaisen määrittämää arvoa (6 artiklan 4a kohta sekä liitteen VIII kohta SPO.GEN.005). Muilta osin lentonäytöksissä ja kilpailuissa tapahtuva lentotoiminta katsotaan EU:n lentotoimintasääntelyssä erityislentotoiminnaksi (SPO).

Määräyksen uudistamisessa on käytetty aiemman määräystekstin lisäksi soveltuvin osin pohjana mm. Ison-Britannian CAP-määräyksiä, Naton lentonäytösstandardeja sekä muiden EU-jäsenvaltioiden vastaavia vaatimuksia. Määräykseen on lisätty uudet kohdat tapahtuman riskiarvion tekemisestä, miehittämättömien ilma-alusten käytöstä lentonäytöksissä sekä siitä, miltä osin määräyksen vaatimuksia sovelletaan pieniin lentonäytöksiin ja lentokilpailuihin.

Muutetun määräyksen säädösperustana on ilmailulain (864/2014) 72 §, jonka nojalla Liikenne- ja viestintävirasto antaa tapahtuman turvallisen järjestämisen edellyttämät tarkemmat määräykset lentonäytösluvan ja lentokilpailuluvan saamisen edellytyksistä. Määräykset voivat koskea mm. lentonäytösluvan tai lentokilpailuluvan haltijan organisaation ja henkilöstön mitoitusta ja ammattitaitoa; lentonäytösluvassa tai lentokilpailuluvassa tarkoitettussa tapahtumassa käytettävää kalustoa, lentonäytöksen esiintyjä, esiintyjien lento-ohjelmia ja kilpailun osanottajia; sekä lentonäytösluvan tai lentokilpailuluvan haltijan toimintamenetelmiä, tapahtuman turvallisuusjärjestelyjä sekä tapahtuman järjestäjän yhteistoimintaa lennonvarmistuselin- ja muiden viranomaisten kuin ilmailuviranomaisten kanssa. Saman pykälän nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voi lisäksi antaa tapahtuman turvalliseksi järjestämiseksi tarpeellisia määräyksiä sellaisia lentonäytöksiä tai lentokilpailuja varten, joihin ei vaadita erillistä lupaa. Tällöin määräykset voivat koskea tapahtumasta ilmoittamista, tapahtuman järjestäjän vastuuhenkilöitä ja toimintamenetelmiä, tapahtuman turvallisuusjärjestelyjä sekä yhteistoimintaa lennonvarmistuselin- ja muiden viranomaisten kuin ilmailuviranomaisten kanssa.

Toiseksi säädösperustaan kuuluu ilmailulain 57 §, jonka nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa turvallisuuden edellyttämiä tarkempia määräyksiä mm. taitolentotoiminnasta. Tätä määräyksenantovaltuutta on käytetty erityisesti kohdassa 12, Taitolennon eri taitoluokkien liikkeet.

¹ Komission asetus (EU) N:o 965/2012, annettu 5 päivänä lokakuuta 2012, lentotoimintaan liittyvistä teknisistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti (EUVL L 296, 25.10.2012, s. 1–148)

Tämän määräyksen vastainen toiminta voi olla rangaistavaa liikenneturvallisuuden vaarantamisena tai törkeänä liikenneturvallisuuden vaarantamisena rikoslain 23 luvun 1 tai 2 §:n mukaisesti, siten kuin ilmailulain 175 §:ssä säädetään, tai ilmailurikkomuksena ilmailulain 178 §:n mukaisesti. Ilmailurikkomuksia koskevan ilmailulain 178 §:n perusteella on rangaistavaa mm. lain 72 §:ssä tarkoitetun lentonäytös- tai kilpailutoiminnan harjoittaminen ilman vaadittavaa lupaa tai ilmoitusta taikka tällaisen luvan ehtojen rikkominen. Lisäksi on rangaistavaa ilmailulain 57 §:ssä säädetyn ilma-aluksen tai laitteen päällikön taikka miehistön jäsenen lennon valmistelua ja suorittamista koskevan velvollisuuden rikkominen. Kyseisen pykälän mukaan ilma-aluksen päällikön on varmistettava ja huolehdittava, että lento valmistellaan ja suoritetaan turvallisesti sekä säännösten ja määräysten mukaisesti. Näistä rikkomuksista on seuraamuksena sakko, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta.

Määräysmuutoksen valmistelu

Määräysmuutos käynnistettiin 5.9.2023 julkaistulla määräyshankepäättöksellä. Se on valmisteltu Liikenne- ja viestintävirastossa virkatyönä. Määräysluonnoksesta järjestettiin aluksi viraston sisäinen lausuntokierros sekä kuultiin lentonäytös- ja kilpailutoiminnan keskeisiä sidosryhmiä. Tämän jälkeen järjestettiin sidosryhmien laajempaa kuulemistä varten ulkoinen lausuntokierros 16.1. - 16.2.2024. Määräysluonnosta esiteltiin ja siitä keskusteltiin myös Traficom 6.3.2024 järjestämässä Taitolennosta tapahtumaksi -seminaarissa, joka oli suunnattu erityisesti lentonäytösten järjestäjille ja näytöslentäjän hyväksymistodistuksen (PDA) haltijoille.

Lausuntopalaute

Lausunnon antoivat Finavia Oyj, Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Investigation Management Consulting, Lahti-Vesivehmaan lentopaikka, Suomen Ilmailuliitto ry (SIL), Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES), Urheilutaitolentäjät ry sekä neljä yksityishenkilöä. Kaikissa lausunnoissa kommentoitiin useita määräyskohtia, ja niiden johdosta tehtiin määräykseen merkittävä määrä sisällöllisiä ja editoriaalisia muutoksia.

SIL kommentoi erityisesti määräyksen vaikutusta eri ilmailulajeihin, ja Tukes nosti esiin kuluttajaturvallisuutta ja pyroteknisiä tuotteita koskevaa lainsäädäntöä. Finavia ja Lahti-Vesivehmaan lentopaikka korostivat lentopaikan pitäjän suostumuksen tärkeyttä lentonäytöstä järjestettäessä sekä muutoinkin lentopaikan pitäjän osallisuutta näytöksen hyväksyntäprosessissa. Yksityishenkilö kysyi lentonäytöslupavaatimusten soveltamisesta fly-in-tapahtumiin, minkä johdosta Traficom totesi, että lentonäytöslupaa ei vaadita tällaisiin tilaisuuksiin. Niissä ilmailutoimintaa ei nimenomaisesti järjestetä yleisön nähtäväksi, vaikka yleisö voikin seurata koneiden saapumista alueelle ja lähtöä sieltä.

Saadut lausunnot sekä Liikenne- ja viestintäviraston vastaukset niihin ilmenevät tarkemmin liitteenä olevasta kommenttikoosteesta.

Arvio määräysmuutoksen vaikutuksista

Lentonäytöksiä ja lentokilpailuja koskevien vaatimusten päivittäminen edistää lentoturvallisuutta ja tapahtumien turvallista järjestämistä. Vaatimusten yhtenäistämisen muiden valtioiden vastaaviin helpottaa niiden noudattamista ulkomaisille näytöslentäjille. Pienten lentonäytösten ja näytöslentäjän hyväksyntöjen osalta viranomaismenettelyt selkeytyvät, mikä vähentää hallinnollista taakkaa ja viranomaisyhtöä.

Vaikutukset asiakkaiden ja viranomaisten toimintaan: Määräysmuutoksella on vaikutusta sekä lentonäytösten järjestäjän että näytöslentäjien hallinnolliseen taakkaan. Lentonäytöksen järjestäjien osalta hallinnollista taakkaa on pyritty keventämään mm. lisäämällä kevyemmät vaatimukset pienten lentonäytösten osalta. Näy-

töslentäjien osalta hallinnollista taakkaa helpottaa näytöslentäjän hyväksymistodistuksen uusimiseen liittyvien menettelyiden harveneminen voimassaoloajan pidentyessä kahdesta vuodesta kolmeen sekä lisäksi mahdollisuus jatkaa hyväksymistodistuksen voimassaoloa joka toisella kerralla viimeaikaisen kokemuksen perusteella. Näytöslentäjän hyväksymistodistuksen voimassaolon jatkamiseen liittyvien vaatimusten keveneminen keventää myös Liikenne- ja viestintäviraston työmäärää.

Hallinnollista taakkaa puolestaan lisäävät lentonäytösten järjestäjien kannalta mm. tapahtumaa varten laadittava riskiarvio sekä raportointivelvollisuus viranomaiselle näytöksen jälkeen, joita kuitenkin pidetään tarpeellisina toimenpiteinä turvallisuuden edistämiseksi. Lentokilpailujen osalta järjestäjien työmäärää keventävät lievemmat vaatimukset kilpailuissa, jotka eivät ole samalla yleisötapahtumia, mutta toisaalta hallinnollista taakkaa lentokilpailujen osalta lisäävät tietyt turvallisuutta edistävät vaatimukset. Näitä ovat vaatimus riskiarviosta, tilapäisistä ilmatilajärjestelyistä sekä ilmoitusvelvollisuudesta Liikenne- ja viestintävirastolle niiden kilpailujen osalta, jotka eivät edellytä ilmailulain 72 §:n mukaista kilpailulupaa.

Määräykseen on tehty myös muutoksia, joilla ei katsota olevan vaikutusta hallinnolliseen taakkaan tai viranomaisen työmäärään, mutta jotka selkeyttävät sekä asiakkaiden että viranomaisten toimintaa. Tällaisia muutoksia ovat mm. tapahtuman johtajan ja näytöksen johtajan roolien sekä vastuiden selkeyttäminen, kilpailulupia koskevien vaatimusten selkeyttäminen sekä näytöslentäjän hyväksymistodistukseen liittyvien taitoluokkien päivittäminen. Lisäksi määräystä on järjestelty uudelleen johdonmukaisuuden lisäämiseksi.

Taloudelliset vaikutukset: Asiakkaille katsotaan olevan määräysmuutoksesta vähäistä taloudellista hyötyä näytöslentäjän hyväksymistodistuksen voimassaoloajan pidentyessä kahdesta vuodesta kolmeen vuoteen. Liikenne- ja viestintäviraston liikennettä koskevista maksullisista suoritteista annetun asetuksen 1255/2021 mukaan (sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella 434/2023) näytöslentäjän hyväksymistodistuksen hinta on ollut 120 euroa, joka veloitetaan myös todistuksen voimassaolon jatkamisesta tai uusimisesta. Lisäksi peritään valtion matkustussäännön mukaiset korvaukset näytöslentäjän hyväksymistodistuksen myöntämiseen kuuluvan arviointilennon vastaanottamisesta.

Turvallisuusvaikutukset: Määräysmuutoksella katsotaan olevan positiivinen turvallisuusvaikutus. Merkittäviä turvallisuutta lisääviä muutoksia ovat mm. vaatimus riskiarviosta lentonäytöstä järjestäessä sekä uudet vaatimukset mm. pyrotekniikan käyttöön, miehittämättömiin ilma-aluksiin ja lentonäytöksiin muulloin kuin päiväolosuhteissa liittyen. Lisäksi pieniä turvallisuutta lisääviä muutoksia ovat mm. yksittäiset muutokset yleisöetäisyyksiin ja sääminimeihin.

Ympäristövaikutukset: Määräyksellä voidaan katsoa olevan positiivinen vaikutus ympäristöön. Lentonäytöksen esitysalueiden valintaa sekä ohjaajille pidettäviä tiedotustilaisuuksia koskeviin vaatimuksiin on lisätty lentotoiminnan melulle herkkien alueiden huomioiminen. Myös tapahtumaa varten laadittavan riskiarvion ohjeistuksessa ohjataan huomioimaan melulle herkkät alueet. Pyrotekniikan käyttöön liittyen on kirjattu velvollisuus jäämien sammumisen varmistamisesta palovahinkojen estämiseksi.

Määräyksellä ei odoteta olevan vaikutuksia esteettömyyteen, yhdenvertaisuuteen tai tasa-arvoon.

Yksityiskohtaiset perustelut

Kohta 1, Soveltamisala: Kohdasta 1.1 on poistettu erillinen maininta taitolentoesityksistä, koska yksittäinenkin taitolentoesitys muodostaa ilmailulain 72 §:ssä tarkoitettua lentonäytöksen, johon tietyin edellytyksin vaaditaan lentonäytöslupa. Tämä määräys ei sen sijaan koske sellaisia lentonäytöksiä, joihin ei ilmailulain mukaan vaadita lupaa. Lentonäytöslupaa ei vaadita sellaisiin näytöksiin tai kilpailuihin,

joita ei järjestetä lentoasemalla, joiden ohjelmaan ei sisälly taitolentoa ja joissa ei ole mukana ulkomaisia osanottajia.

Jos lentokilpailu on samalla yleisötilaisuus, on noudatettava kaikkia määräyksen kohtia. Muihin lentokilpailuihin taas ei sovelleta kaikkia kohtia, vaan siinä tapauksessa täytettävät vaatimukset luetellaan erikseen kohdassa 6. Lentokilpailujen vaatimukset koskevat soveltuvin osin myös laskuvarjohyppykilpailuja.

Määräyksestä on poistettu erillinen viittaus laskuvarjohyppytoimintaa koskevaan määräykseen OPS M6-1, koska on selvää, että myös muita ao. toimintaa koskevia vaatimuksia on noudatettava (samoin kuin esim. liidintoiminnassa määräystä OPS M2-9). Entinen kohta 1.4 minimilentokorkeuksien määrittämisestä on siirretty määritelmiä koskevaan kohtaan 2, koska se ei liity itse määräyksen soveltamisalaan.

Tätä määräystä ei sovelleta sotilasilmailun lentonäytöksiin, sillä kuten ilmailulain 7 §:n 1 mom. 12 kohdassa säädetään, sotilasilmailun lentonäytös- ja lentokilpailuluvat sekä niitä koskevat määräykset antaa Puolustusvoimat. Lentonäytöslupaa tai lentokilpailulupaa ei vaadita sotilasilmailun esittelyyn tai yksittäiseen taitolentoesitykseen, jonka Puolustusvoimat toteuttaa suomalaisella sotilasilma-aluksella sotilasmääräysten mukaisesti. Jos kuitenkin kyseessä on siviilitoimijoiden järjestämä lentonäytös, jossa on mukana sotilasilma-aluksia, tämän määräyksen vaatimukset koskevat soveltuvin osin myös sotilaslentotoiminnan osuutta tällaisessa näytöksessä. Vaatimusten soveltuvuuden arvioinnissa on otettava huomioon ilmailulain 7 §:ssä säädetty poikkeukset sotilasilmailulle.

Määräys koskee lähtökohtaisesti myös miehittämätöntä ilmailua, ellei kyseisessä kohdassa toisin mainita.

Kohta 2, Määritelmät: Kohtaan on lisätty muutetussa määräyksessä käytetyt uudet termit sekä poistettu tarpeettomiksi jääneet määritelmät, ja kohta on järjestetty aakkosjärjestykseen. Määritelmä "lentonäytös" muutettiin ilmailulaissa olevan määritelmän mukaiseksi. Määritelmää "näytöksen johtaja" täsmennettiin siten, että näytöksen johtaja vastaa nimenomaan näytöksessä tapahtuvan lentotoiminnan turvallisuudesta, kun taas tapahtuman johtaja vastaa itse tapahtuman turvallisuudesta muilta osin. Määritelmää "taitoluokat" päivitettiin vastaamaan määräykseen muutettuja taitoluokkia. Määritelmä "yleisölennätyslento" päivitettiin muotoon "yleisölennätys" vastaamaan paremmin määräystä, kuitenkin ilman muutoksia kyseisen määritelmän sisältöön.

Uusina määritelminä lisättiin "esitysalue", "tapahtuman johtaja", "näytösalue", "pieni lentonäytös" sekä "pyrotekniikka". Pyrotekniikan määritelmä on sama, jota käytetään laissa pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta (180/2015) käsitteelle "pyrotekninen tuote". Määräyksessä käytettävään määritelmään on kuitenkin tarkennettu, että kyse on tehosteena käytettävistä välineistä, koska muutoin esimerkiksi kuumailmapallon polttimen käytön olisi voitu tulkita sisältyvän pyrotekniikan määritelmään.

Muuttuneen määräyksen johdosta tarpeettomina määritelminä poistettiin "tapahtuman järjestäjä", "ilma-alusten esittelyalue" sekä "ilma-alusten pysäköintialue".

Tässä määräyksessä "lentonäytöksen" määritelmää on tarkoitus tulkita siten, että tavanomaiset fly-in-tapahtumat eivät ole lentonäytöksiä eivätkä siksi jatkossakaan edellytä lupaa. Tämä perustuu siihen, että fly-in-tapahtumissa ei järjestetä määritelmässä tarkoitettua "ilmailutoimintaa yleisön nähtäväksi" nimenomaan esitystaroituksessa, vaikka yleisöllä sinänsä on mahdollisuus seurata ilma-alusten saapumista ja lähtöä. Tällaisia tapahtumia pidetään aiemmassa määräyksessä tarkoitettuina "lentosääntöjen ja tavanomaisen ilmailukäytännön mukaisesti järjestettävänä ilmailutapahtumina", joihin ei vaadita viranomaisen lupaa. Fly-in-tapahtuman järjestäjän on kuitenkin syytä huomioida yleisötilaisuuksia koskeva sääntely, jota seuraa muun muassa kokoontumislaista, pelastuslaista ja kuluttajaturvallisuuslaista.

Alakohtaa 2.2 on lausuntokierroksella saadun kommentin johdosta muutettu siten, että minimilentokorkeudet on määritettävä joko lentopaikan referenssipisteen korkeudesta tai esitysalueen korkeudesta, sen mukaan kumpi näistä on korkeampi.

Kohta 3, Tapahtuman johtajan ja näytöksen johtajan yleiset vastuut ja vaatimukset: Uusi kohta, jonka tarkoituksena on selkeyttää tapahtuman johtajan (näytöksen järjestäjän edustaja) ja näytöksen johtajan rooleja siten, että näytöksen johtajan rooli keskittyy lentotoimintaan, kun taas tapahtuman johtajan roolin painopiste on tapahtuma- ja yleisöturvallisuudessa. Kohdassa mainitaan myös, ettei tapahtuman johtaja ja näytöksen johtaja yleensä voi olla sama henkilö, vaan tämä on mahdollista ainoastaan pienissä lentonäytöksissä.

Kohta 4, Luvat lentonäytöksen ja lentokilpailun järjestämiseen: Aiempi lentonäytös- ja kilpailulupien hakemista koskenut kohta 2 on uudessa määräyksessä kohta 4. Aiemmassa määräyksessä olleet lakiviittaukset on siirretty itse määräyksestä perustelumuiotioon sekä päivitetty nykyisin voimassa olevaan lainsäädäntöön. Säädöksiä, joilla voi olla vaikutusta lentonäytös- ja lentokilpailutoimintaan ja jotka on syytä huomioida näissä tapahtumissa, ovat muun muassa seuraavat:

- kokoontumislaki (530/1999): lentonäytöksestä tai -kilpailusta yleisötilaisuutena annettavat ilmoitukset
- ympäristönsuojelulaki (527/2014): tapahtumaa koskevat ympäristövaatimukset
- valtioneuvoston asetus aluevalvonnasta (971/2000): ulkomaisten valtion ilma-alusten maahantuloon vaadittavat luvat
- laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta (541/2023): vaarallisten aineiden, kuten pyrotekniikan kuljettaminen ilma-aluksessa ja siihen vaadittavat luvat
- pelastuslaki (379/2011): tapahtuman pelastusjärjestelyt
- kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011): yleisön turvallisuus.

Alakohta 4.2 lentonäytös- tai kilpailuluvan hakemisen määräajasta on lisätty uutena. Aiemmin vastaava määräaika on ohjeistettu Liikenne- ja viestintäviraston internet-sivuilla. Lupahakemus on jätettävä aiemmin ohjeistetun 4 viikon sijasta viimeistään 8 viikkoa ennen tapahtumaa, mikä johtuu siitä, että tapahtumaan mahdollisesti liittyvä ilmatilavaraushakemus on tehtävä 8 viikkoa etukäteen. Liikenne- ja viestintävirasto julkaisee ohjeet sekä hakulomakkeen lentonäytös- ja kilpailuluvan hakemiseksi verkkosivuillaan. Uutena vaatimuksena on lausuntokierroksella saadun kommentin johdosta lisätty, että lentonäytös- tai kilpailulupaa koskevaan hakemukseen on liitettävä lentopaikan pitäjän suostumus tapahtuman järjestämiseen. Lentopaikan pitäjä voi myös asettaa järjestämiselle ehtoja, jotka liittyvät toimintaan kyseisellä lentopaikalla.

Alakohdassa 4.4 vaaditaan, että näytöksen johtajan on ilmoitettava näytös- tai kilpailulupahakemukseen liittyvistä merkittävistä muutoksista Liikenne- ja viestintävirastolle. Kohdan tarkoituksena on antaa mahdollisuus jättää lentonäytöshakemus jo näytössuunnitteluprojektin alkuvaiheessa ja täydentää hakemusta myöhemmin projektin edetessä. Muutoksen hyväksynnän yhteydessä Traficom kuulee tarpeen mukaan niitä tahoja, joihin muutoksella voi olla vaikutusta, kuten esimerkiksi lentopaikan pitäjää. Näytöksen johtajan on myös informoitava lentopaikan pitäjää, jos alkuperäisessä hakemuksessa esitettyihin tietoihin on tullut merkittäviä muutoksia.

Alakohdassa 4.5 viitataan lentokilpailuja koskevassa kohdassa olevaan ilmoitusvaatimukseen, jota sovelletaan silloin, kun lentokilpailu ei ilmailulain mukaan edellytä lupaa. Lupaa ei vaadita sellaisiin lentonäytöksiin tai kilpailuihin, joita ei järjestetä

lentoasemalla, joiden ohjelmaan ei sisälly taitolentoa ja joissa ei ole mukana ulkomaisia osanottajia.

Alakohta 4.6 on lisätty uutena kohtana selkeyttämään vaatimuksia yksittäisten esitysten lentonäytöslupia varten tilanteissa, joissa näytöslentäjä vasta itsenäisesti esityksen turvallisesta suorittamisesta. Yksittäisten esitysten lentonäytöslupia käytetään pääasiassa sellaisten tapahtumien yhteydessä, joiden pääasiallinen tarkoitus on jokin muu kuin varsinainen lentonäytös. Yksittäisen esityksen lentonäytöslupa voidaan antaa yhdelle tai perustelluista syistä enintään kahdelle lentokerralle päivää kohden, mikäli on tarkoitus esittää sama ohjelma monipäiväisessä tapahtumassa. Yksittäisen esityksen lentonäytöslupaa ei kuitenkaan myönnetä useammalle kuin kahdelle esiintyjälle tapahtumaa kohden.

Ilmailuyhdistysten tai muiden yhteisöjen jäsenilleen pienimuotoisesti järjestämät ns. lentoleirit, jotka eivät ole yleisölle avoimia, tulkitaan yksityisiksi tapahtumiksi. Koska ne eivät ole yleisötilaisuuksia, niihin ei vaadita lentonäytöslupaa eikä lentäjillä tarvitse olla voimassa olevaa näytöslentäjän hyväksymistodistusta. Taitolentokelpuus luonnollisesti vaaditaan aina, kun taitolentoa lennetään. Esitysten harjoittelusta, myös lentosäännöistä poiketen, määrätään tarkemmin kohdassa 8.6: harjoittelu on mahdollista myös ilman näytöslentäjän hyväksymistodistusta, mutta todistus on haettava ennen esiintymistä lentonäytöksessä. Lentosääntöjen mukaisten minimilentokorkeuksien alapuolella harjoittelu on sallittua ainoastaan lentopaikan päällä.

Kohta 5, Pienet lentonäytökset: Pieniä lentonäytöksiä koskeva erillinen kohta on lisätty kokonaan uutena. Kohdan tarkoituksena on esittää, millä tavoin vaatimuksia lievennetään silloin kun kyseessä on pieni lentonäytös. Samassa yhteydessä määritelmiin lisättiin pienen lentonäytöksen määritelmä, jolla tarkoitetaan lentonäytöstä, johon ei osallistu taitolentoa lentäviä suihkumoottorilla varustettuja miehitettyjä lentokoneita, lentonäytös kestää enintään yhden päivän ja lentonäytöksessä on enintään 5 ohjelmanumeroa. Ohjelmanumerolla tässä yhteydessä tarkoitetaan lentonäytösluvan vaativaa taitolento- tai ulkomaalaisen esiintyjän ohjelmanumeroa. Sen sijaan esittelylentoja sekä muuta lentotoimintaa, joka ei edellytä lentonäytöslupaa, voi olla enemmän kuin 5 ohjelmanumeroa. Myös suihkumoottorilla varustettuja helikoptereita voidaan käyttää pienessä lentonäytöksessä, koska niiden riskitaso on pienempi alhaisen nopeuden vuoksi.

Kohta 5 mahdollistaa pienten lentonäytösten järjestämisen tavallista pienemmällä näytösorganisaatiolla.

Kohta 6, Lentokilpailut: Lentokilpailuja koskeva kohta on lisätty uutena kohtana täydentämään aiemmin varsin vähäistä sääntelyä kilpailujen osalta. Määräyksen muissa kohdissa käytetään yleisesti nimitystä "näytöksen johtaja" eikä viitata jokaisessa kohdassa erikseen näytöksen tai kilpailun johtajaan. Tästä syystä alakohdassa 6.1 määrätään selkeyden vuoksi, että lentokilpailuissa nimetty kilpailun johtaja vastaa näytöksen johtajalle asetetuista velvollisuuksista.

Alakohdissa 6.2, 6.3 ja 6.6 määritellään vaatimukset kolmen eri lentokilpailutapahtuman osalta: ilmailulain mukaan lupaa edellyttävät kilpailut, jotka samalla ovat yleisötilaisuus; ilmailulain mukaan lupaa edellyttävät kilpailut, jotka eivät ole samalla yleisötilaisuus; sekä muut kilpailut, jotka eivät edellytä ilmailulain mukaista kilpailulupaa. Alakohdassa 6.2 määrätään, että yleisötilaisuuden sisältävältä lentokilpailulta edellytetään ilmailumääräyksen OPS M1-2 vaatimusten täyttämistä kokonaisuudessaan, näytöslentäjiä koskevia vaatimuksia lukuun ottamatta, koska yleisöturvallisuuden näkökulmasta lentokilpailua ja lentonäytöstä ei voida pitää merkittävästi erilaisina. Tapahtumissa, joihin ei sisälly yleisötapahtumaa, sen sijaan vaatimuksia lievennetään alakohdan 6.3 mukaisesti. Tällöinkin edellytyksenä lentokilpailun turvalliseen järjestämiseen on kuitenkin oleellisten ilmailumääräyksen koh-

tien noudattaminen. Alakohtassa 6.6 asetetaan muille kuin Liikenne- ja viestintäviraston lupaa edellyttäville kilpailuille uudet vaatimukset riskiarviosta sekä tarvittaessa ilmatilajärjestelyistä. Kyseisillä vaatimuksilla katsotaan olevan ilmailuturvallisuutta lisäävä vaikutus.

Alakohtaksi 6.4 on selkeyden vuoksi lisätty maininta siitä, että kilpailuissa noudatetaan lähtökohtaisesti EU:n yhteisiä lentosääntöjä eli SERA-asetuksen (EU) N:o 923/2012 vaatimuksia. Toimivaltainen viranomaisen - Suomessa Traficom - voi kuitenkin lentokilpailuluvassa määrätä toisin esimerkiksi minimilentokorkeuksista, siten kuin SERA-asetuksen liitteen kohdassa SERA.5005 f) sallitaan.

Alakohtaan 6.5 vaatimus ilmoitusvelvollisuudesta muiden kuin ilmailulain nojalla lupaa edellyttävien lentokilpailujen osalta on lisätty uutena. Kohdan tarkoituksena on tuottaa tietoa yleisilmailun valvontaa ja mahdollisesti tilastointia varten. Liikenne- ja viestintävirasto julkaisee sähköisen lomakkeen ilmoittamista varten.

Kohta 7, Tapahtuman riskiarvio: Tapahtuman riskiarvio on lisätty määräykseen uutena vaatimuksena. Riskiarvion laatiminen ja ennalta varautuminen lisää tapahtumaturvallisuutta merkittävästi, ja riskiarvion laadinta on ollut viime vuosina muutoinkin käytäntönä, vaikka sitä ei ole määräyksessä aiemmin edellytetty. Alakohtaan 7.1 on lisätty vaatimus ja vastuu riskiarvion laatimisesta sekä esittämismuutoksen näytöslupahakemuksen yhteydessä. Lisäksi alakohtaan 7.3 on kirjattu ilmoitusvelvollisuus Liikenne- ja viestintävirastolle riskiarvion muuttuneista kohdista myös lentonäytösluvan myöntämisen jälkeen. Lausuntokierroksella saadun kommentin johdosta lisättiin vaatimus riskiarvion ja siihen mahdollisesti tehtyjen muutosten toimittamisesta tiedoksi myös lentopaikan pitäjälle, silloin kun tapahtuma järjestetään lentopaikalla.

Alakohtaan 7.2 on kirjattu pakolliset vaatimukset riskiarvion sisällöstä. Riskiarviota laadittaessa tapahtuman johtajan ja näytöksen johtajan suositellaan ottavan huomioon ainakin seuraavat seikat:

- a) ilma-alueen hallinnan menetys näytösalueella tai sen ulkopuolella;
- b) lento-ohjaukseen ja laskuun liittyvät poikkeus- tai vaaratilanteet;
- c) muun kuin näytökseen kuuluvan ilma-alueen saapuminen alueelle näytöksen aikana ja toimet ilmatilan rajoittamiseksi;
- d) miehittämättömät ilma-alukset näytöksen aikana;
- e) vaaralliset aineet ja pyrotekniikka sekä tupakointi tapahtuma-alueella;
- f) tiheään asutut alueet ja kokoontuneet väkijoukot näytösalueen läheisyydessä, joihin ilma-aluksilla voi olla vaikutusta, sekä melunhallinta;
- g) maastoesteet;
- h) näytökseen osallistuvien ja yleisötapahtumassa esillä olevien ilma-alusten sijoitus ja tarvittava siirtely;
- i) inhimilliset tekijät (human factors);
- j) näytösalueen näkyvyys ja mahdolliset havaintovirheet (esim. meren tai heijastusten vaikutus);
- k) yleisten teiden ja ulkoilun alueiden vaikutus sekä mahdollinen sulkeminen;
- l) muiden kuin alueelle tulevien katsojien hallinta, mukaan lukien näytösalueen läheisyydessä olevat kiinteistöt; ja
- m) muiden laadittavien riskiarvioiden huomioiminen esim. yleisötapahtumaan liittyen.

Lausuntokierroksella saatujen kommenttien johdosta riskiarvion vaatimuksiin lisättiin maininnat yleisön ja sivullisten turvallisuuden varmistamisesta sekä siitä, miten tunnistettujen ja ennalta tunnistamattomien riskien esiintymistä seurataan koko tapahtuman ajan. Riskiarviossa on myös pohdittava, miten tunnistettuihin riskeihin voitaisiin reagoida ajoissa ja ennaltaehkäisevästi.

Kohta 8, Näytöslentäjän hyväksymistodistus: Alakohtaan 8.1 on selkeytetty aiempaa vaatimusta näytöslentäjän hyväksymistodistuksesta (*Public Display Authorization, PDA*) siten, että jatkossa näytöslentäjän hyväksymistodistus edellytetään ainoastaan taitolentoa lentävältä ohjaajalta, ellei Liikenne- ja viestintävirasto katso näytösohjelman tai siinä käytettävien menetelmien edellyttävän näytöslentäjän hyväksymistodistusta. Muiden kuin taitolentoa lentävien osalta näytöslentäjän hyväksymistodistusta voitaisiin edellyttää esimerkiksi muita kuin lentoonlentoja, laskuja tai ohilentoja suorittavilta esiintyjiltä (esimerkiksi helikopterit, suorituskykyiset ilma-alukset) sekä lentäjiltä, joiden esitystä ei lennetä SERA-lentosääntöjen mukaisesti. Liikenne- ja viestintävirasto arvioi viime kädessä tapauskohtaisesti, onko näytöslentäjän hyväksymistodistus tarpeellista vaatia.

"Taitolennon" määrittelyssä sovelletaan sekä kiinteä- että pyöriväsiipisten ilma-alusten osalta ilmailulain 62 §:ssä olevaa taitolennon määritelmää: *taitolennolla* tarkoitetaan ilma-aluksella tarkoituksellisesti suoritettavia lentoliikkeitä, joihin liittyy nopeita muutoksia sen lentoasennossa, poikkeuksellisia lentoasentoja tai poikkeuksellisia nopeuden vaihteluja, joita ei tarvita normaalissa lennossa tai muihin lupakirjoihin tai kelpuutuksiin kuin taitolentokelpuutukseen tähtäävässä koulutuksessa. Määritelmää kuitenkin tulkitaan siten, että syöksykierteet luokitellaan vakiintuneen käytännön mukaisesti taitolennoksi.

Vaatimusta näytöslentäjän hyväksymistodistuksesta ei kuitenkaan sovelleta Rajavartiolaitoksen lentäjiin. Rajavartiolaitoksella saattaa olla lentonäytöksissä esityksiä esimerkiksi vinssaustoiminnasta, mutta ei varsinaista taitolentoa. Sotilasilmailun lentonäytös- ja kilpailuluvista puolestaan säädetään ilmailulain 7 §:n 1 momentin 12 kohdassa, jonka mukaan tällaiset luvat ja niitä koskevat määräykset antaa Puolustusvoimat. Näytöslentäjän hyväksymistodistusta ei myöskään vaadita miehittämättömien ilma-alusten kauko-ohjaajilta.

Alakohtaa 8.2.2 on päivitetty mm. laskuvarjohyppääjien kokemusvaatimusten osalta lausuntokierroksella saadun palautteen perusteella. Lisäksi on määritetty vaatimus vähintään 500 itseaukaihyypyn kokemuksesta tandemhyppymestareille. Tandemhyppymestarin kanssa samalla varjolla hyppävälle henkilölle ei ole asetettu kelpoisuusvaatimuksia.

Alakohdassa 8.3 kohtien 8.3.1 ja 8.3.2 vaatimuksia on päivitetty vastaamaan nykyisiä käytäntöjä näytöslentäjän hyväksymistodistusten osalta.

Alakohtaan 8.3.3 on lisätty uutena vaatimuksena taitolennolle 200 ft alaraja lento- ja tapahtumaturvallisuuden lisäämiseksi kuitenkin siten, että Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa luvan käyttää yksittäisissä tapahtumissa ja yksittäisissä liikkeissä pienempää minimilentokorkeutta, mikäli se on esityksessä tarpeen ja näytöslentäjä osoittaa kykenevänsä käyttämään alempaa minimilentokorkeutta. Kohdassa mainittu minimilentokorkeus koskee taitolentoa, kun taas normaalissa ohilennossa voidaan käyttää myös alempaa korkeutta. Kylki- tai selkälentoa lennettäessä käytetään taitolennon vähimmäiskorkeutta.

Lupaa koskevassa arvioinnissa otetaan huomioon lentäjän taitotaso, ilma-aluksen suorituskyky sekä riittävä varmuusvara virhetilanteen tai häiriön sattuessa. Lisäksi alakohtaan 8.3.3 on lisätty yleisesti noudatettu käytäntö minimilentokorkeuksien laskemisesta ja taitoluokkien nostamisesta portaittain. Tässä yhteydessä voidaan ottaa näytöslentokokemuksen lisäksi tapauskohtaisesti huomioon myös kilpailulentäjänä hankittua kokemusta.

Näytöslentäjän hyväksymistodistukseen taitoluokkaa määritettäessä käytetään lähtökohtaisesti seuraavia taitoluokakohtaisia minimilentokorkeuksia:

- Restricted: minimilentokorkeus määritetään tapauskohtaisesti
- Standard: minimilentokorkeus 1000 ft taitolennessa ja 700 ft ohilennessa
- Intermediate: minimilentokorkeus 700 ft taitolennessa, 400 ft ohilennessa
- Advanced: minimilentokorkeus 400 ft taitolennessa, 200 ft ohilennessa
- Unlimited: minimilentokorkeus taitolennessa 200 ft ja ohilennessa 100 ft.

Alakohdassa 8.3.4 arviointilennolla tarkasteltavien seikkojen luettelo on lisätty ohjaajan asenne näytöslentämiseen. Lisäksi lausuntokierroksella saadun palautteen johdosta lisättiin luettelo ohjaajan kyky hallita ilma-aluksen kokonaisenergiaa esityksen aikana. Vaatimus energian hallinnasta liittyy ilma-aluksen liikkeen jatkuvuuden sekä mm. esityksessä käytettävien lentokorkeuksien sekä miniminopeuksien ja -korkeuksien huomioimiseen liikkeiden ja liikesarjojen aloituksessa käytettävällä ilma-alustyyppillä.

Alakohdan 8.3.5 vaatimusta on selkeytetty siten, että jatkossa Liikenne- ja viestintävirasto ei näytöslentämistä koskevien kansainvälisten vaatimusten puuttuessa myönnä näytöslentäjän hyväksymistodistusta toisen valtion myöntämän todistuksen perusteella, mutta voi kuitenkin hyväksyä toisen valtion myöntämän todistuksen yksittäisiä lentonäytöksiä varten. Tarpeen mukaan hyväksymisen yhteydessä voidaan asettaa ehtoja esimerkiksi minimilentokorkeuden tai lennettävien liikkeiden suhteen.

Alakohdassa 8.4 näytöslentäjän hyväksymistodistuksen voimassaoloaika on pidentetty kahdesta vuodesta kolmeen vuoteen. Voimassaoloajan pidentämisellä pyritään helpottamaan näytöslentäjän hyväksymistodistuksen uusinnasta aiheutuvaa hallinnollista taakkaa sekä uusimiseen liittyviä kustannuksia.

Näytöslentäjän hyväksymistodistuksen voimassaolon jatkamista ja uusimista koskeva alakohhta 8.5 on myös päivitetty helpottamaan voimassaolon jatkamisesta ja uusimisesta aiheutuvaa hallinnollista taakkaa sekä alentamaan toimenpiteestä aiheutuvia kustannuksia siten, että mahdollistetaan näytöksissä esiintyville mahdollisuus saada näytöslentäjän hyväksymistodistuksen voimassaoloa jatkettua viimeaikaisella lentonäytös- ja harjoittelukokemuksella (alakohhta 8.5.1). Alakohdan 8.5.2 mukaisesti taidon osoitus on kuitenkin suoritettava toimivaltaiselle viranomaiselle joka toinen kerta, jotta Liikenne- ja viestintävirasto voi varmistua näytöslentäjän taitotasosta, sekä näytöslentäjien valvontaa varten.

Alakohdat 8.5.3 ja 8.5.4 selkeyttävät näytöslentäjän hyväksymistodistuksen voimassaolon jatkamista tapauksissa, joissa näytöslentäjällä on oikeus useampaan ilma-alusryhmään, -luokkaan tai -tyyppiin. Lisäksi määrätään, että todistuksen voimassaoloaika merkitään kuukauden loppuun. Muutoksilla vahvistetaan näytöslentäjän hyväksymistodistuksissa noudatettu käytäntö.

Alakohtaa 8.6 on tarkennettu määrittämällä harjoituskertojen määrä vähintään kolmeen näytöstä edeltäneiden 90 vuorokauden aikana. Harjoittelu on mahdollista myös ilman näytöslentäjän hyväksyntää, mutta hyväksyntä on haettava ennen esiintymistä lentonäytöksessä. Harjoituskertoja ei tarvitse esittää näytöksen johtajalle ennen lentonäytöstä suoritettavassa harjoittelussa, vaan riittää, että näytöksen johtaja varmistuu kyseisen esityksen riittävästä harjoittelusta lentopäiväkirjamerkintöjen avulla. Näytöksen johtaja voi halutessaan vaatia, että näytöslentäjä harjoittelee näytösohjelman näytöksen johtajan nähden harjoituspäivänä ennen varsinaista lentonäytöstä. Kohtaan on myös lisätty maininta siitä, että harjoittelu ei kuitenkaan saa tapahtua yleisötapahtuman yhteydessä, tiheästi asutulla alueella tai ulkosalle kokoontuneiden väkijoukkojen läheisyydessä. Lisäksi kohtaan on lisätty mahdollisuus harjoitella SERA-lentosääntöjen mukaisten minimilentokorkeuksien

alapuolella siten, että harjoittelu on sallittua lentopaikan päällä. Harjoitellessa lentopaikan päällä tulee huomioida mahdolliset lentopaikan melu- ja ympäristörajoitukset.

Kohta 9, Lentonäytöksen järjestäminen:

Alakohtaa 9.1 on täydennetty pääasiassa ympäristötekijöiden huomioonottamisen ja melulle alttiiden alueiden osalta. Tarkoituksena on tiedottaa lentäjiä välttämään esim. hevostalleja, minkkitarhoja sekä tiheästi asuttuja alueita, joissa lentomelusta voi koitua tarpeetonta haittaa ihmisille ja ympäristölle. Paikallisten lentorajoitusten osalta on huomioitava esim. rajoitusalueet sekä muut ilmatilarajoitukset. Kohdassa 9.1.2 tarkoitettu suullinen tiedotustilaisuus voidaan järjestää myös etäyhteydellä.

Ilma-alusten maakäsittelyä koskevaa alakohtaa 9.2 on päivitetty lisäämällä varoetäisyyttä rullaavien ilma-alusten suhteen 15 metriin (alakohta 9.2.1 (3)) sekä lisäämällä maininta varoetäisyydestä käynnissä olevan suihkumoottorin taakse (alakohta 9.2.1 (4)). 15 metrin varoetäisyys on yhdenmukainen NATOn standardin AFSP-5 kanssa. Varoetäisyys käynnissä olevan suihkumoottorin takana on määritettävä tapauskohtaisesti riippuen ilma-aluksen koosta ja suihkumoottorin tehosta, jotta yleisölle ei aiheudu vaaraa ilmavirrasta tai sen aiheuttamista esineiden siirtymisistä tai kaatumisista. Paikallaan olevan kapearunkoisen suihkumoottorilentokoneen tai sellaiseen verrattavissa olevan ilma-aluksen taakse suositellaan jätettävän vähintään 50 m varoalue, ja 75 m varoalue rullaavaan ilma-alukseen. Laajarunkoisiin verrattavissa olevien ilma-alusten taakse suositellaan jätettävän vähintään 75 m varoalue ilma-aluksen ollessa paikallaan, ja 125 m varoalue rullaavaan ilma-alukseen. Alakohdassa 9.2.1 (1) tarkoitettu valvottu pääsy rajatuille alueille voidaan toteuttaa esimerkiksi aidoilla tai lippusiimalla, minkä lisäksi valvontaa varten on oltava riittävä määrä järjestyksenvalvojia. Esimerkiksi Fly-In -tapahtumissa yleisön on kuitenkin järjestäjän päätöksellä mahdollista päästä tutustumaan ilma-aluksiin lähietäisyydeltä. Mikäli samassa tapahtumassa on myös lentonäytös, yleisön pääsy on estettävä lentonäytökseen osallistuvien ilma-alusten osalta.

Alakohdan 9.3.1 alakohdassa (1) edellytetyt virallisesti hyväksytyt järjestyksenvalvojat on oltava riittävä määrä (ks. laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015, 35 §). Virallisesti hyväksytyt järjestyksenvalvojat voi olla avustamassa myös lain 37 §:ssä tarkoitettuja tilapäisiä järjestyksenvalvojia, joilla ei ole kaikkia hyväksytyt järjestyksenvalvojan toimivaltuuksia. Näiden tilapäisten järjestyksenvalvojien ei vaadita suorittavan tehtävää varten koulutusta, mutta heidän on lain mukaan oltava täysi-ikäisiä, rehelliseksi ja luotettavaksi tunnettuja sekä henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopivia.

Alakohdan (4) mukaista kuulutusjärjestelmää määritettäessä on huomioitava tapahtuman laajuus, näytösalueen laajuus ja yleissijoittelu sekä tapahtuman ilmailulinen sisältö. Erittäin pienissä näytöksissä kuulutusjärjestelmänä voi olla esimerkiksi megafoni, kun vastaavasti paljon äänitehoa vaativissa näytöksissä kuulutukset tulee hoitaa kaiuttimien kautta. Yleisökuuluttajan rooli yleisön ohjaajana hätätilanteessa on myös syytä tiedostaa kuulutusmenetelmää valitessa. Lisäksi on huomioitava ilmoitusten kuuluvuuden heikkeneminen hallien tai muiden esteiden vuoksi.

Alakohtaa 9.3.2 on tarkennettu siten, että yleisökuulutusjärjestelmän avulla on kyettävä antamaan turvallisuuden kannalta tärkeät tiedot. Tällaisia tietoja ovat erityisesti yleisöön ohjaamiseen liittyvät tiedot onnettomuus- tai vaaratilanteissa sekä mahdolliset pelastuspalvelutiedotukset. Kuulutuksissa voidaan lisäksi muistuttaa yleisöä roskien ja jätteiden aiheuttamista vaaroista ilma-aluksille, tupakointipisteistä, avotulen käyttökiellosta sekä kiellosta lennättää miehittämättömiä ilma-aluksia.

Alakohdan 9.4.3 osalta on huomattava, että vaatimusta lentovastuuvakuutuksesta sovelletaan myös miehittämättömiin ilma-aluksiin. Yli 20 kg painaviin miehittämät-

tömiin ilma-aluksiin sovelletaan EU:n vakuutusasetusta², jonka 7 artiklassa säädetään vakuutuksista kolmansia osapuolia koskevan korvausvastuun osalta. Alle 20 kg painavia miehittämättömiä ilma-aluksia puolestaan koskee ilmailulain 139 §, jonka mukaan vastuuvakuutus vaaditaan erityisen ja sertifioidun kategorian toimintaan. Lain perustelujen mukaan vakuutusvaatimus koskee lisäksi tilanteita, joissa sallivalla UAS-ilmatilavyöhykkeellä harjoitetaan toimintaa, joka tosiasiallisesti kuuluisi erityiseen kategoriaan.

Alakohdassa 9.5 ei ole sisällöllisiä muutoksia. Vaikka näytöslentäjän on varattava asiakirjat näytöksen johtajan tai Liikenne- ja viestintäviraston tarkastettavaksi, riittää että näytöksen johtaja tarkastaa näytöslentäjien asiakirjoja pistokoeluontoisesti. Muilta osin voidaan käyttää myös näytöslentäjän antamaa vakuutusta asiakirjojen voimassaolosta. Ohjaajan lentopäiväkirja voidaan esittää myös sähköisessä muodossa. Koelentoluvalla lentäviä ilma-aluksia voidaan hyväksyä lentonäytöksen tapauskohtaisesti, ottaen huomioon koelentojen vaihe ja luvan mahdolliset rajoitukset.

Alakohtaan 9.6 on yhdistetty sisällöt aiemmista kohdista 18 (Ilmailutiedotusten laattiminen ja julkaiseminen) ja 23 (Ilmaliikennepalvelu (ATS)). Ei merkittäviä sisältöön vaikuttavia muutoksia.

Alakohdassa 9.7 on selkeytetty aiempaa kohtaa 24 (Pelastuspalvelusuunnitelman laajuus) ottaen huomioon vaatimukset turvallisuussuunnitelmasta sekä pelastuslain vaatimukset yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmasta. Pelastustoimesta annetun valtioneuvoston asetuksen (407/2011, 1 §) mukaan jos samaa yleisötilaisuutta tai tapahtumaa varten tulee muun lain kuin pelastuslain tai viranomaismääräyksen nojalla laatia turvallisuus-, valmius- tai muu vastaava suunnitelma, erillistä yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmaa ei tarvitse laatia, vaan pelastuslain 16 §:n 2 momentissa säädetty suunnitelman sisältöä koskevat seikat voidaan koota mainittuun muuhun suunnitelmaan. Tästä on mainittava suunnitelmassa. Näin ollen turvallisuussuunnitelman lisäksi ei tarvitse laatia erillistä pelastussuunnitelmaa.

Kuluttajaturvallisuuslain mukaisen turvallisuusasiakirjan sisällöstä puolestaan säädetään valtioneuvoston asetuksessa eräitä kuluttajapalveluita koskevasta turvallisuusasiakirjasta (1110/2011, 2 §). Kuitenkin jos samaa palvelua varten on muun lain nojalla laadittava pelastus-, valmius- tai muu vastaava suunnitelma, turvallisuusasiakirjaa ei tarvitse laatia, vaan sitä vastaavat tiedot voidaan koota muun lain nojalla laadittavaan suunnitelmaan (kuluttajaturvallisuuslain 7 §). Nämäkin tiedot voidaan siis esittää lentonäytöksen tai -kilpailun turvallisuussuunnitelmassa.

Kohtaan on lisätty vaatimus toimittaa turvallisuussuunnitelma tiedoksi Liikenne- ja viestintäviraston lisäksi myös lentopaikan pitäjälle. Lentopaikan pitäjän suositellaan osallistuvan turvallisuussuunnitelman laadintaan.

Päävastuu lentonäytöksen turvallisuusjärjestelyistä on siirretty näytöksen johtajalta tapahtuman johtajalle, sillä näytöksen johtaja vastaa pääasiassa lentonäytöstoiminnasta. Jos lentonäytöksestä tehdään videotallenne, tallenne on suositeltavaa säilyttää vähintään 30 päivän ajan näytöksen päätyttyä, jotta sitä voitaisiin käyttää apuna mahdollisesti myöhemmin ilmi tulevan tilanteen tai tapauksen tutkinnassa.

Alakohtaan 9.7.9 on lisätty maininta siitä, että tupakointi voidaan sallia vain siihen erikseen varatuilla alueilla.

Alakohta 9.8 näytöksen johtajan ja tapahtuman johtajan yhteisestä raportointivollisuudesta on lisätty uutena. Alakohdan tavoitteena on viranomaisen valvontamahdollisuuksien parantaminen sekä lentonäytös- ja lentokilpailutoiminnan kehittäminen. Mahdollisista linjan ylityksistä on kuvattava, millaisia toimenpiteitä linjan

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 785/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, lentoliikenteen harjoittajia ja ilma-alusten käyttäjiä koskevista vakuutusvaatimuksista (EUVL L 138, 30.4.2004, s. 1–6)

ylitys aiheutti (esim. varoitus, näytöksen keskeytys) sekä miten asiaa on selvitetty näytöslentäjän kanssa lennon jälkeen.

Yleisöturvallisuuteen liittyvistä vaara- ja poikkeustilanteista voi olla tarpeen ilmoittaa myös Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (TUKES) kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) 8 §:n mukaisesti.

Kohta 10, Lentotoiminta näytöksissä: Kohdan 10 alle on yhdistetty aiemmasta määräyksestä kohdat 4-8, 19 ja 22.

Yleisön etäisyyksiä määrittävää alakohtaa 10.1 on tarkennettu siten, että alakohdan 10.1.1 taulukkoon esityslinjan ja yleisölinjan välisistä etäisyyksistä on lisätty etäisyysvaatimukset helikoptereille. Samoin on lisätty uusi 450 metrin etäisyys yli 300 kts lentäville ilma-aluksille, joiden nopeusvektori on kohti yleisöä. Päivityksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa etäisyyksiä NATOn standardin AFSP-5 ja Iso-Britannian lentonäytöksiä koskevan määräyksen CAP 403 kanssa. Ohilennolla taulukossa tarkoitetaan esityslinjan suuntaisesti lentämistä ilman taitolentoa. Selkälentoa ja taitolentoa lennettäessä käytetään taitolennon vähimmäisetäisyyttä.

Mikäli yleisöalueita on eri puolilla esityslinjaa, näytöksen johtajan on varmistettava, että kohdan 10.1.1 taulukkoa noudatetaan esitysalueen molemmilla puolilla. Näytöksen johtajan on lisäksi varmistettava, että taulukon 10.1.1 mukaisia vähimmäisetäisyyksiä noudatetaan myös valokuvaajien osalta.

Alakohtaan 10.1.2 on lisätty näytöslentäjille osoitettu vaatimus huomioida EU:n lentotoiminta-asetuksen 965/2012 liitteen VII kohdan NCO.SPEC.105 sekä purjelentoasetuksen 2018/1976 liitteen II kohdan SAO.OP.155 mukaisesta riskiarviointista johtuvat seikat.

Kohdasta 10.1.3 (vastaa aiemman määräyksen kohtaa 4 c) on poistettu erillinen viittaus poikkeuslupamahdollisuuteen, kun on kyse etäisyydestä yleisölinjaan. Uudessa määräyksessä on yleinen poikkeuslupia koskeva kohta 13.

Laskuvarjohyppääjien lentämistä yleisön sekä ajoneuvojen pysäköintialueiden yli koskevaa alakohtaa 10.2.2 on lausuntokierroksella saadun kommentin johdosta muutettu siten, että 25 ft korkeusrajan sijasta kehoitetaan yleisesti välttämään lentämistä tällaisten alueiden yli. Korkeusraja katsottiin joka tapauksessa niin matalaksi, ettei sillä ole käytännössä suurta merkitystä. Lisättiin myös tarkennus siitä, että jos näiden alueiden yli lentämistä ei voida välttää, hyppääjän on varmistettava, että korkeus ja varjon liitokyky riittävät siihen, että hyppääjä voi lentää turvallisesti yleisön yli laskeutumisalueelle.

Määräykseen on myös lisätty uusi alakohta 10.2.3 Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuudesta sallia yleisöalueiden ja ajoneuvojen pysäköintialueiden yli lentäminen sellaisessa esityksen kohdassa, jossa ei lennetä taitolentoa. Kohdan lisääminen johtuu kansainvälisten taitolentoryhmien käytänteestä, jossa esitys aloitetaan lentämällä yleisön yli riittävän korkealla ennen varsinaisen taitolento-osuuden aloittamista. Liikenne- ja viestintävirasto arvioi tapauskohtaisesti erillisluvan tarpeen yleisön yli lentämiseen, ja erillislupa kirjataan lentonäytöslupaun.

Alakohdan 10.3 sääminimejä koskevaa taulukkoa on päivitetty Iso-Britannian lentonäytöksiä koskevan määräyksen CAP 403 mukaiseksi siten, että V/STOL ilma-alusten, helikoptereiden tai sakkausnopeudeltaan alle 50 kts ilma-alusten täyden taitolentoesityksen pilven alarajoja on nostettu yksittäisen ilma-aluksen osalta 500 jalasta 800 jalkaan, ja vastaavasti muodostelman osalta 800 jalasta 1000 jalkaan. Muiden ilma-alusten osalta yksittäisen ilma-aluksen ohilennon/matalan taitolentoesityksen näkyvyysrajaa on nostettu 3 kilometristä 5 kilometriin, ja muodostelman osalta pilven alarajaa 800 jalasta 1000 jalkaan. Muiden ilma-alusten täyden taitolentoesityksen osalta suihkulentokoneiden muodostelmaa varten näkyvyysrajaa on sen sijaan lievennetty 8 kilometristä 5 kilometriin. Lievennyksessä on huomioitu

näytöksen johtajalla säilyvä, alakohdassa 10.3.2 mainittu harkintavastuu esitysten toteuttamisesta.

Alakohdassa 10.4 lentonäytöksen vähimmäisesityskorkeuksia koskevia kohtia on päivitetty siten, että aiemmassa määräyksessä mainitun 200 ft vähimmäisesityskorkeuden sijaan Liikenne- ja viestintävirasto määrittää jatkossa tapahtumakohtaisen vähimmäisesityskorkeuden tapahtuman riskiarvion perusteella. Muutos perustuu muualla kuin lentoasemilla järjestettävien lentonäytösten yleistymiseen. Alakohdassa 10.4.2 huomioidaan maavaikutuksessa tai leijunnassa olevat helikopterit, jotka saavat operoida lentonäytösluvassa mainittua yleistä minimiesityskorkeutta alempana. Alakohdassa 10.4.3 mainittua näytöksen johtajan oikeutta kieltää ohjaaja lentämästä voi käyttää joko ennen lentoa tai lennon aikana. Liikenne- ja viestintävirasto suosittelee noudattamaan seuraavia käytäntöjä:

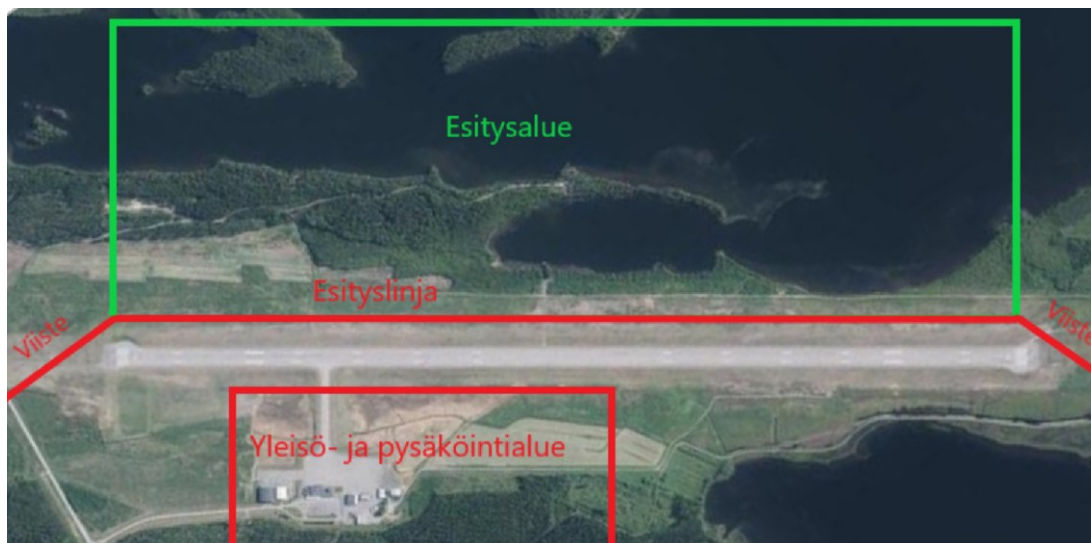
Mikäli ohjaaja rikkoo lievästi esityslinjaa, näytöksen johtaja antaa välittömästi ohjaajalle radioyhteydellä varoituksen linjan ylityksestä (keltainen kortti). Mikäli linjan ylitys on vakavampi tai esiintyy toisen kerran esityksen aikana, näytöksen johtajan tulee keskeyttää ohjaajan esitys (punainen kortti) ja ilmoittaa keskeytyksestä ohjaajalle välittömästi radioyhteydellä. Näytöksen johtajan tulee keskustella kaikista rikkomuksista ja poikkeustilanteista ohjaajan kanssa lennon jälkeen. Mikäli ohjaajalla on useampi esitys samassa näytöksessä, näytöksen johtajan tulee harkita seuraavien esitysten perumista tai varoetäisyyden lisäämistä tuleviin esityksiin.

Esityslinjoja ja -alueita koskevia vaatimuksia on täydennetty siten, että alakohtaan 10.5.1 on lisätty lentotoiminnasta aiheutuvan melun sekä melulle herkkien alueiden huomioiminen esityslinjaa ja -aluetta valitessa. Kohdan mukaisesti on huomioitava esimerkiksi eläinten reagointi lentomeluun (esim. hevostallit, minkkitarhat, luonnonsuojelualueet).

Alakohtaan 10.5.2 on tarkennettu siten, että tapahtuman johtaja vastaa näytösalueen suunnittelusta yhdessä näytöksen johtajan kanssa. Näytösalue sisältää määritelmän mukaisesti sekä esitysalueen että yleisöalueet. Näytöksen johtaja vastaa ensisijaisesti esitysalueesta ja tapahtuman johtaja yleisöalueista. Lausuntokierroksella saadun kommentin johdosta alakohtaan lisättiin maininta siitä, että näytösalueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon paitsi yleisön, myös muiden tapahtuman välittömässä läheisyydessä olevien ihmisten turvallisuus.

Alakohtaan 10.5.3 on lisätty mahdollisuus sijoittaa yleisöalueet tai pysäköintialueet kiitoalueelle, silloin kun lentoasemalle on reitti- tai charterliikennettä, mikäli lentoaseman pitäjän esittämä turvallisuustarkastelu mahdollistaa kyseisen menettelyn. Muussa tapauksessa yleisöalueiden ja pysäköintialueiden sijoittaminen kiitoalueelle on kielletty, jos lentoasemalle on reitti- tai charterliikennettä.

Alakohtaan 10.5.5 on lisätty mahdollisuus käyttää viisteitä esityslinjalle hakeutumisessa. Alla olevassa havainnekuvassa yleisö- ja pysäköintialue on kiitotien eteläpuolella, esitysalueen rajautuessa etelässä esityslinjaan siten, että esityslinjan ja yleisöalueen väliin jää riittävä etäisyys huomioiden kohdassa 10.1.1 mainitut etäisyydet. Lisäksi kuvaan on merkitty esityslinjalle hakeutumiseen tarkoitetut, kiitotien eteläpuolelle ulottuvat viisteet.

Alakohdan 10.6 suurinta sallittua esitysnopeutta ei ole muutettu.

Alakohtaa 10.7 muiden henkilöiden kuljettamisesta ei ole muutettu. Muiden henkilöiden kuljettamisen voidaan katsoa olevan hyödyksi esimerkiksi uusia näytöslentäjiä kouluttaessa tai perehdyttäessä siten, että kouluttaja on mukana oppilaan ensimmäisillä näytöslennoilla. Myös Liikenne- ja viestintäviraston tarkastaja voi osallistua näytöslennolle valvontatarkoituksessa.

Alakohta 10.8 pyrotekniikan käytöstä näytöksessä on lisätty uutena vaatimuksena siten, että pyrotekniikkaa voidaan käyttää ennalta suunnitellun ohjelman sekä lentönäytösluvan mukaisesti, ja se on huomioitava näytöslupaa varten laaditussa riskiarviossa. Pyrotekniikan käyttöä näytöslentäjä ei voi itse hyväksyä edes yksittäisessä lentoesityksessä.

Alakohtaan 10.8.2 on tarkennettu vaatimuksia pyrotekniikan käyttäjille, jotta pyrotekniikasta aiheutuvia jäämiä ei putoa yleisöalueelle eivätkä ne aiheuta vaaraa ilma-aluksille tai omaisuudelle. Pyrotekniikkaa on käytettävä riittävällä korkeudella, jotta pyrotekniikka ehtii palaa loppuun ennen maahan putoamista. Vastaavasti säädetään vaatimuksista putoamisjäämien seurannalle niiden mahdollisesti aiheuttamien tulipalojen havaitsemiseksi. Näytöksen johtaja määrittää henkilöstön ja tavan putoamisjäämien seurannalle.

Lausuntokierroksella saadun kommentin johdosta alakohtaan on myös lisätty vaatimus kiitotien tarkastuksesta pyrotekniikkaa sisältävän esityksen jälkeen ennen seuraavaa esitystä. Näytöksen johtaja vastaa tarkastuksen suorittamisesta tarvittaessa. Tarkastusta ei kuitenkaan vaadita tehtäväksi joka kerta, vaan tarkastuksen tarve riippuu käytetyn pyrotekniikan tyypistä, seuraavassa esityksessä käytettävästä ilma-alustyypistä sekä siitä, mihin mahdollisten jäämien on havaittu putoavan. Jos näyttää siltä että jäämiä on voinut päätyä kiitotielle, tarkastus on tehtävä.

Pelkän savun ajautuminen yleisöalueelle ei ole kiellettyä, ellei savun määrä haittaa mahdollista evakuointia tai paikalta poistumista vaaratilanteessa.

Pyrotekniikan käytössä on syytä huomioida pyrotekniikkaa koskeva erillissääntely (mm. laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta, 390/2005) sekä mahdollisesti vaadittavat ilmoitukset ja hyväksynnät. Katso Tukesin ohjeistus asiasta: <https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/rajahteet-ilotulitteet-patruunat-ja-ruuti/yleiset-vaatimukset-pyroteknisille-tuotteille> .

Kohta 11, Erityiset ilma-alusryhmät ja erityinen lentotoiminta: Kohdan 11 alle on koostettu aiemmat vaatimukset miehitetyille ilmapalloille (aiempi kohta 9), lennokeille (aiempi kohta 11), joka on muutettu kattamaan myös muut miehittämättömät ilma-alukset, laskuvarjohypyille (aiempi kohta 10) sekä yleisölennätyksille (aiempi kohta 12). Lisäksi kohdan 11 alle on lisätty uutena vaatimukset näytöksistä muulloin kuin päiväolosuhteissa.

Miehitettyjä ilmapalloja koskevaan alakohtaan 11.1 ei ole tehty merkittäviä sisällöllisiä muutoksia.

Alakohdan 11.2 sisältöä on muutettu kattamaan lennokkien lisäksi myös muut miehittämättömät ilma-alukset. Alakohdan 11.2.1 taulukossa on huomioitu aiemman kategorian "Radio-ohjattu (mäntä)" lisäksi myös muut voimanlähteet ja kategoria on päivitetty muotoon "Radio-ohjattu (mäntä/sähkö) tai liidokki". Alakohtaa 11.2.2 on päivitetty siten, että jatkossa näytöksen johtaja voi lisätä varoetäisyyttä ilma-aluksen koon lisäksi myös ilma-aluksen ominaisuuksiin perustuen, ja lisäksi vastaava oikeus on annettu Liikenne- ja viestintävirastolle. Alakohtaan 11.2.2 on myös lisätty vaatimus siitä, että yli 25 kg painavan miehittämättömän ilma-aluksen taikka vapaasti lentävän lennokin käyttöön lentonäytöksessä vaaditaan Liikenne- ja viestintäviraston myöntämä erityislupa. Aiemmassa määräyksessä vapaasti lentävien lennokkien lennätys lentonäytöksen aikana oli kielletty ilman valvontaa. Erityislupa voidaan myöntää lentonäytösluvan yhteydessä, ja siihen voidaan liittää ehtoja esimerkiksi tuuliolosuhteista ja yleisöön pidettävästä etäisyydestä. Yli 25 kg painavan miehittämättömän ilma-aluksen käyttö lentonäytöksessä voi edellyttää tilapäisen sallivan UAS-ilmatilavyöhykkeen perustamista. EU:n droneasetuksen 2019/947 mukaisia toimintakategorioita ja UAS-ilmatilavyöhykkeitä koskevat vaatimukset eivät kuitenkaan koske sotilaskäytössä olevia miehittämättömiä ilma-aluksia tai valtion ilmailua.

Alakohdan 11.2.3 sanamuotoja on tiivistetty sisällön pysyessä muuttumattomana.

Alakohdan 11.2.4 vaatimukseen on lisätty näytöksen johtajalle mahdollisuus ottaa huomioon lennätettävän kaluston ominaisuudet. Näytöksen johtaja voi tarvittaessa tiukentaa säävaatimusta, mutta myös mahdollistaa lennättämisen kaluston ominaisuuksien perusteella. Näytöksen johtaja voisi esimerkiksi sallia pienen multikopterin lennättämisen yleisön edessä alle 500 metrin näkyvyydessä edellyttäen, että kopteria lennätetään leijunnassa eikä nopeusvektori missään vaiheessa olisi kohti yleisöä. Yli 25 kts tuulella miehittämättömien ilma-alusten lennättäminen ei ole sallittua. Vaatimusta on aiempaan määräykseen nähden kuitenkin tarkennettu siten, että 25 kts tuuliraja tarkoittaa keskitalua, ei puuskia.

Alakohtiin 11.2.5 - 11.2.7 on lisätty näytöksen johtajalle velvollisuus varmistaa tiettyjen EU:n droneasetuksen 2019/947 vaatimusten täyttyminen. Vaatimukset koskevat miehittämättömän ilma-aluksen käyttäjän rekisteröitymistä ja mahdollista ilma-aluksen rekisteröintiä, kauko-ohjaajan pätevyyttä sekä ilma-aluksen turvallisuutta vikaantuessa. Asetuksen mukaiset pätevyysvaatimukset ovat kuitenkin lentonäytösten osalta minimivaatimuksia, ja näytöksen johtajan on lisäksi varmistettava, että kauko-ohjaajalla on riittävä kokemus juuri kyseisen esityksen turvalliseen suorittamiseen.

On myös huomattava, että EU-asetuksen vaatimuksia ei sovelleta valtion ilmailuun, vaan valtion miehittämättömä ilmailua koskee erillinen kansallinen ilmailumääräys OPS M1-35. Määräyksen mukaisessa toiminnassa ei vaadita ilma-aluksen käyttäjän rekisteröitymistä, vaan ilmoitus toiminnasta Liikenne- ja viestintävirastolle, ja myös kauko-ohjaajien pätevyysvaatimukset ovat erilaiset. Määräyksen OPS M1-35 kohdan 3.9 mukaan miehittämättömässä ilma-aluksessa on oltava järjestelmä tai kauko-ohjaajalla menettely siltä varalta, että ohjaukseen tai valvontaan tarvittavat yhteydet katkeavat tai ilma-alus vikaantuu niin, että sen ohjaaminen estyy. Tämän järjestelmän tai menettelyn on varmistettava, että ulkopuolisille ihmisille ja heidän omaisuudelleen vikaantumisesta aiheutuva vaara on mahdollisimman pieni.

Alakohdan 11.2.7 edellyttämää turvajärjestelmää ei edellytetä siimaohjatulta lennokilta, koska sen liittomatka on tyypillisesti varsin vähäinen ja lennokkia voidaan sen vuoksi muutoinkin pitää vikaantuessa turvallisena.

Alakohdan 11.3 laskuvarjohyppyjä koskevilla vaatimuksilla ei ole merkittäviä sisällöllisiä muutoksia. Aiempi viittaus päävarjon avautumiskorkeudesta (kohta 10, alakohta a. (4)) on poistettu, koska avautumiskorkeuksista on säädetty ilmailumääräyksessä OPS M6-1 (Laskuvarjohyppytoiminta), jonka vaatimukset pätevät myös lentonäytöksissä. Vaikka alakohdassa 11.3 (3) edellytetään näytöksen johtajalta laskeutumisalueen merkitsemistä siten, että se on hyppääjien tunnistettavissa koko hypyn ajan, myös laskuvarjohyppäjällä on velvollisuus tunnistaa hyppypaikka ennen laskuvarjohypyn suorittamista. Aiemman määräyksen termi "maalialue" on lausuntokierroksella saadun palautteen johdosta muutettu termiksi "laskeutumisalue", joka vastaa Suomen Ilmailuliiton laskuvarjohyppyjä koskevassa ohjeistuksessa käytettyä terminologiaa.

Alakohdassa 11.4 yleisölennätyksistä ei ole sisällöllisiä muutoksia.

Alakohtaan 11.5 on lisätty uudet vaatimukset muita kuin päiväolosuhteissa järjestettäviä näytöksiä varten, ottaen huomioon Iso-Britannian lentonäytöksiä koskevan määräyksen CAP 403 vaatimukset soveltuvin osin. Kyseisessä kohdassa on lueteltu tekijöitä, jotka on syytä huomioida muulloin kuin päiväolosuhteissa suoritettavan näytöksen suunnittelussa.

Kohta 12, Taitolennon eri taitoluokkien liikkeet: Kohta 12 on päivitetty näytöslentäjän hyväksymistodistuksen taitoluokkien selkeyttämiseksi, ja taitoluokat on irrotettu aiemmasta FAI:n mukaisesta taitotasoluokituksesta. Taitoluokkia määritettäessä on huomioitu Iso-Britannian näytöslentäjien hyväksyntöjä koskevan määräyksen CAP 1724 vaatimukset soveltuvin osin (uusin päivitys maaliskuulta 2023). Alakohdan 12.1 mukaisesti näytöslentäjän on osoitettava taito lentää kaikki haettavan tason liikkeet turvallisesti ja näytöksen kannalta kelvollisesti, ottaen huomioon esimerkiksi kohdassa 8.3.4 mainitut seikat. Esimerkiksi "Intermediate" -tasoa hakevan näytöslentäjän on lennettävä näytöslentäjän hyväksymistodistusta varten suoritettavalla arviointilennolla kaikki alakohdassa 12.2.3 mainitut Intermediate -taitoluokan liikkeet. Tällöin esitykseen kuuluvia Standard -tason liikkeitä ei huomioida arvioinnissa, vaikka haettava näytöslentäjän hyväksymistodistus oikeuttaisikin lentämään myös Standard -tason liikkeitä.

Alakohdaksi 12.2.1 on lisätty aiempaan verrattuna uusi taitoluokka "Restricted" (Rajoitettu). Kyseistä taitoluokkaa käytetään sellaisilla ilma-aluksilla, joilla ei ilma-aluksen ominaisuuksista johtuen voi täydellisesti suorittaa Standard - Unlimited -taitoluokkien liikkeitä (esim. purjelentokoneet, suihkukoneet, helikopterit). "Restricted"-luokassa näytöslentäjän hyväksyntään merkitään liikkeet, joita hyväksynnän haltija on oikeutettu lentämään suunnittelemassaan ohjelmassa. Lisäksi hyväksyntä oikeuttaa lentämään hyväksymistodistuksessa mainittujen liikkeiden yhdistelmiä.

Alakohtiin 12.2.2 - 12.2.5 on kirjattu liikkeet, jotka on esitettävä ja joita on sallittu suorittaa eri taitoluokissa (Standard, Intermediate, Advanced, Unlimited).

Kohta 13, Poikkeukset: Määräykseen on lisätty tavanomainen poikkeuslauseke, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi perustellusta syystä myöntää määräyksen vaatimuksista poikkeuksia, jos vastaava turvallisuustaso voidaan viraston arvion mukaan varmistaa myös muulla tavoin kuin määräyksen mukaisia vaatimuksia noudattamalla. Poikkeus koskee yleensä yksittäistä näytöstä tai esitystä.

Kohta 14, Siirtymämääräys: Määräykseen on sisällytetty voimassaolevien näytös-lentäjien hyväksymistodistusten osalta siirtymämääräys, jonka mukaan todistusten katsotaan olevan voimassa niiden voimassaoloajan päättymiseen saakka. Tämän jälkeen uusien todistusten myöntämisessä noudatetaan uudistetun määräyksen mukaisia vaatimuksia.

Määräyksen aikataulu

Uudistettu määräys tulee voimaan keväällä 2024.

Määräyksestä viestiminen

Lausuntokierroksesta ja määräyksen antamisesta viestitään sähköpostitse ilmailun sääntelyn jakelulistalle ilmoittautuneille, Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla sekä kohdennetusti lentonäytösten ja -kilpailujen järjestäjille. Lopullinen määräys julkaistaan Finlex-säädöstietopankissa ja viraston verkkosivuilla ilmailumääräyskoelmassa.

LIITTEET:

Kommenttikooste